

**RAZISKOVALNA AGENDA
NARODNE IN UNIVERZITETNE KNJIŽNICE
2025–2029**

Naslov dokumenta: Raziskovalna agenda Narodne in univerzitetne knjižnice 2025–2029

Izvedba: Delovna skupina za pripravo raziskovalne agende v sestavi: Jasna Malešič, Alenka Kavčič Čolić, Jana Kolar, Mojca Rupar Korošec, Sonja Svoljšak, Renata Šolar, Gorazd Vodeb in Damjana Vovk

Avtorji: Jasna Malešič (odgovorna avtorica priprave raziskovalne agende), Alenka Kavčič Čolić, Jana Kolar, Mojca Rupar Korošec, Zoran Krstulović, Sonja Svoljšak, Renata Šolar, Gorazd Vodeb in Damjana Vovk

Jezikovni pregled: Mojca Blažej Cirej, prof. slov. j.

Oblikovanje: Maj Blatnik

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

Zanjo: dr. Jana Kolar

Ljubljana, december 2025

Brezplačno

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 262552579

ISBN 978-961-7091-50-2 (PDF)

Celotno besedilo Raziskovalne agende Narodne in univerzitetne knjižnice 2025–2029 je dostopno na spletnem mestu <https://www.nuk.uni-lj.si/nuk/dokumenti-knjiznice>.

© Narodna in univerzitetna knjižnica, 2025. Vse pravice pridržane

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav 2.5 Slovenija (CC BY-NC-ND 2.5 SI).

Kazalo

POVZETEK.....	4
1 UVOD.....	5
2 ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE	6
3 ANALIZA STANJA.....	7
3.1 Raziskovalna skupina NUK.....	7
3.2 Anketa o raziskovalni dejavnosti NUK	9
REZULTATI ANKETE	10
3.3 Analiza preteklega strateškega obdobja.....	13
4 RAZISKOVALNA PODROČJA NUK V OBDOBJU OD 2025 DO 2029.....	16
4.1 Raziskave na področju bibliotekarstva in informacijske znanosti.....	16
RAZISKAVE UPORABNIŠKE IZKUŠNJE STORITEV KNJIŽNICE	17
RAZVOJ KNJIŽNIČNEGA SISTEMA SLOVENIJE	17
4.2 Raziskave na področju zgodovine knjige, knjižnic in knjižničarstva ter (pisne) kulturne in znanstvene dediščine	18
4.3 Raziskave na področju varovanja, ohranjanja in konserviranja kulturne dediščine	18
4.4 Raziskave na področju digitalne humanistike, podatkovnih prostorov in umetne inteligence	19
RAZISKOVALNA INFRASTRUKTURA IN PODPORNE DEJAVNOSTI ZA DIGITALNO HUMANISTIKO	19
RAZISKAVE V OKVIRU PODATKOVNEGA OBLAKA IN PODATKOVNEGA PROSTORA NA PODROČJU DIGITALNE DEDIŠČINE.....	20
RAZISKAVE NA PODROČJU UPORABE UMETNE INTELIGENCE	20
4.5 Raziskave s področja odprte znanosti.....	21
4.6 Trajnostno delovanje knjižnic	21
5 PREDVIDENI UKREPI IN AKTIVNOSTI ZA SPODBUJANJE IN RAZVOJ RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI.....	23

POVZETEK

Raziskovalna agenda Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) za obdobje 2025–2029 opredeljuje temeljne usmeritve, raziskovalna področja in ukrepe za krepitev raziskovalne dejavnosti, ki je ključna za uresničevanje zakonsko določenih nalog nacionalne knjižnice ter njen razvoj v digitalni, znanstveni in kulturni infrastrukturi Slovenije. Analiza stanja kaže, da NUK razpolaga z interdisciplinarno raziskovalno skupino, ki sodeluje v domačih in mednarodnih projektih, vendar je raziskovalna dejavnost v preteklem obdobju ostala deloma podhranjena – tako glede kadrovskih zmogljivosti kot sistemske podpore. Anketa med zaposlenimi potrjuje visoko zaznano pomembnost raziskovalnega dela ter največji potencial na področjih digitalne humanistike, umetne inteligence, digitalizacije in dostopnosti vsebin ter varovanja kulturne dediščine.

Agenda prednostno usmerja raziskave v digitalno humanistiko, razvoj podatkovnega prostora kulturne dediščine, uporabo umetne inteligence, varovanje in ohranjanje gradiva, bibliotekarstvo in informacijsko znanost, razvoj knjižničnega sistema ter odprto znanost. Posebno pozornost namenja razvoju metod za dolgoročno ohranjanje gradiva, implementaciji naprednih digitalnih orodij (OCR/HTR, semantična infrastruktura, graf znanja), izboljševanju uporabniške izkušnje ter sistematičnemu spremljanju potreb okolja in vpliva knjižnic na družbo.

Za učinkovito izvajanje raziskovalnih nalog agenda predvideva ukrepe na štirih ravneh:

- (1) posodobitev pravnoformalne ureditve raziskovalne dejavnosti, vključno s prenovo pravilnikov in notranjih postopkov;
- (2) krepitev kadrovskih kompetenc z usposabljanji, mentorskim sistemom, podporo mladim raziskovalcem in internimi spodbudami;
- (3) krepitev strateških partnerstev z raziskovalnimi ustanovami doma in v tujini;
- (4) povečanje števila raziskovalnih projektov in znanstvenih objav, ob aktivnem pridobivanju financiranja ter podpori raziskovalne pisarne.

Raziskovalna agenda je opremljena s ključnimi kazalniki, ki bodo omogočili njeno spremljanje.

Raziskovalna agenda 2025–2029 postavlja NUK kot pomembno nacionalno in mednarodno raziskovalno središče na presečišču kulturne dediščine, informacijskih znanosti in digitalnih tehnologij ter kot vodilno ustanovo pri razvoju podatkovnih in semantičnih infrastruktur za slovenski prostor.

1| UVOD

Raziskovalna dejavnost pomembno prispeva k uresničevanju poslanstva in zakonsko določenih nalog Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK), ki vključujejo zbiranje, obdelovanje, hranjenje, varovanje in posredovanje knjižničnega gradiva ter zagotavljanje dostopnosti elektronskih virov, hkrati pa tudi razvoj in izvajanje temeljnih nacionalnih funkcij, kot so oblikovanje in hranjenje temeljne zbirke Slovenike, nacionalni bibliografski nadzor, varovanje knjižnične kulturne dediščine ter razvoj strokovnih standardov in praks. Nova znanja so hkrati temelj in neposreden rezultat raziskovalne dejavnosti. Raziskave, ki jih izvaja NUK, so večinoma interdisciplinarne, saj zajemajo in združujejo zelo različna področja humanističnih ved (kulturna zgodovina, zgodovina, literarne študije, muzikologija, umetnostna zgodovina, geografija ipd.), družboslovja (bibliotekarstvo, informacijska znanost in knjigarstvo) ter naravoslovja in tehnike (kemija, računalništvo in informatika).

Namen te raziskovalne agende je določiti ogroditve in usmeritve za raziskovalno dejavnost v NUK v prihodnjih štirih letih ter zagotoviti usklajen razvoj raziskovalnih področij, krepitev znanstvene odličnosti in večjo prepoznavnost NUK v nacionalnem ter mednarodnem raziskovalnem prostoru. Dokument prispeva k učinkovitejšemu načrtovanju raziskovalnih aktivnosti, k povezovanju zaposlenih ter k strateškemu umeščanju NUK v širše strokovne in znanstvene tokove.

Nastala je v okviru delovne skupine za pripravo raziskovalne agende, ki jo sestavljajo dr. Jasna Malešič, dr. Alenka Kavčič Čolić, dr. Jana Kolar, dr. Mojca Rupar Korošec, dr. Sonja Svoljšak, dr. Renata Šolar, dr. Gorazd Vodeb in Damjana Vovk, ob pomoči mag. Zorana Krstulovića, dr. Irene Eiselt, Veselina Miškovića ter vseh ostalih zaposlenih v NUK, ki so izpolnili anketni vprašalnik. Agenda temelji na zakonskih določbah, na anketnem vprašalniku, ki smo ga izvedli poleti 2025, ter na analizi stanja preteklega obdobja.

Dokument je namenjen vsem zaposlenim v NUK, vodstvu ter raziskovalnim in projektno-razvojnimi partnerjem, ki sodelujejo pri načrtovanju, izvajanju in evalvaciji raziskovalnih aktivnosti in bo ob koncu obdobja ponovno ovrednoten.

2| ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE

NUK izvaja raziskovalno, razvojno in svetovalno delo na svojem delovnem področju kot zakonsko predpisano nalogo nacionalne knjižnice, in sicer v skladu s 33. členom Zakona o knjižničarstvu (*Uradni list RS*, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15) ter 7. členom Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Narodna in univerzitetna knjižnica (*Uradni list RS*, št. 46/03, 85/08 in 30/19 in 30/25). Na podlagi 8. člena Sklepa o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Narodna in univerzitetna knjižnica je raziskovalna dejavnost javna služba v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (*Uradni list RS*, št. 27/24) razvrščena v skupino N 72.200: Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike.

NUK ni javni raziskovalni zavod ali javni visokošolski zavod, ima pa registrirano raziskovalno dejavnost s področij družboslovja, humanistike, naravoslovja, tehnike in interdisciplinarnih raziskav pri Javni Agenciji za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) pod številko 0619. Ima eno evidentirano raziskovalno skupino, ki ima ob pripravi te agende 18 članov.¹ Ti pridobivajo nazive na podlagi Pravilnika o raziskovalnih nazivih (*Uradni list RS*, št. 126/08, 41/09, 55/11, 55/11, 80/12, 4/13, 5/17, 31/17 in 7/19) in notranjega Pravilnika o postopku za izvolitev raziskovalcev v raziskovalni naziv s številko 007-5/2011 z dne 30. 8. 2011. Projektno dejavnost v NUK ureja notranji Pravilnik o projektih s številko 007-5/2023-1 z dne 16. 6. 2023. Raziskovalno dejavnost izvaja NUK v skladu z letnimi programi dela ter Strateškim načrtom za obdobje 2025–2029. Strateški načrt predvideva pripravo Raziskovalne agende NUK 2025–2029 ter krepitev znanstvenoraziskovalne dejavnosti raziskovalne skupine NUK, ki se bo osredotočala predvsem na področja digitalne humanistike, bibliotekarstva, informacijske znanosti, odprte znanosti, razvoja storitev za uporabnike in razvoja knjižničnega sistema ter ohranjanja gradiva. To bo prispevalo k razvoju novih metod za ohranjanje dediščine, vključno z razvojem novih metod za ohranjanje, analizo in interpretacijo različnih vrst in oblik kulturne in znanstvene dediščine tako v tradicionalnem kot tudi v digitalnem okolju.

¹ Podatki Sicris. Stanje na dan 16. 9. 2025.

3| ANALIZA STANJA

3.1 Raziskovalna skupina NUK

Raziskovalna dejavnost v NUK poteka v okviru raziskovalno-razvojnih projektnih nalog, v okviru projektov, financiranih iz javnih sredstev RS, in v okviru mednarodnih projektov. Poleg temeljnih raziskav, ki večinoma potekajo v sodelovanju z raziskovalci iz drugih organizacij, NUK izvaja tudi aplikativne raziskave, usmerjene k reševanju posameznih strokovnih problemov, povezanih s knjižničnim gradivom, razvojem knjižničnega sistema ter potrebami in zadovoljstvom uporabnikov.

V NUK deluje raziskovalna skupina, ki je evidentirana pri ARIS pod številko 0619. Ima 18 članov, med katerimi je trinajst raziskovalcev in pet strokovnih ali tehničnih sodelavcev.² Med člani z raziskovalnimi nazivi je devet doktorjev znanosti. Pet raziskovalcev deluje na področju bibliotekarstva in informacijske znanosti, trije na področju kemije, dva na področju umetnostne zgodovine ter po eden na področju družboslovja, filozofije ter literarnih ved.

Poleg NUK se v Sloveniji z raziskavami s področja bibliotekarske in informacijske znanosti ukvarjajo raziskovalci na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (evidenčna številka raziskovalne skupine Informacijska znanost in bibliotekarstvo pri Znanstveno raziskovalnem inštitutu FF je 0581–013). V okviru raziskovalne skupine bo do leta 2027 potekal raziskovalni program z naslovom Modeliranje bibliografskih informacijskih sistemov (P5–0361). Področje informacijske znanosti in bibliotekarstva navaja še raziskovalna skupina Univerzitetne knjižnice Maribor (evidenčna številka 0552–0524).

Raziskave na področju ohranjanja knjižničnega gradiva se v Sloveniji izvajajo tudi na Univerzi v Ljubljani, Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo (UL FKKT), kjer deluje raziskovalni program N–DAD – Neporušna analitika in diagnostika (P1–0447) ter v manjšem obsegu še v nekaterih drugih slovenskih kulturnih in raziskovalnih institucijah. NUK kot članica sodeluje v raziskovalni infrastrukturi E-RIHS.si,³ in sicer v nacionalnem vozlišču Evropske raziskovalne infrastrukture za dediščinsko znanost, ter v manjšem obsegu še v nekaterih evropskih raziskovalnih infrastrukturah, kot so Resilience,⁴ Clarin,⁵ Dariah⁶ in Operas.⁷ V okviru E-RIHS.si podpira vodilno vlogo slovenske dediščinske znanosti in njeno mednarodno vpetost ter omogoča slovenskim kulturnim in arhivskim ustanovam dostop do raziskovalne infrastrukture in obravnave predmetov kulturne dediščine.

V obdobju od leta 2000 do 2021 je v NUK potekalo 56 projektov, pri katerih je NUK sodeloval kot nosilec ali partner, in so danes že končani.⁸ Po letu 2022 se je NUK vključil v 12 raziskovalnih projektov.⁹ Med njimi sta dva velika projekta, ki ju financira ARIS in bosta potekala še do leta 2027. Štirje projekti se končujejo v letu 2025. Ednega od njih je financirala Evropska komisija, program Ustvarjalna Evropa (Creative Europe).

Sodelovanje v mednarodnih in domačih raziskovalnih projektih je raziskovalcem NUK omogočilo poglobljanje v aktualna vprašanja z različnih strokovnih področij ter vzpostavljanje mednarodnih partnerstev.

² Podatki Sicris. Stanje na dan 8. 8. 2025.

³ Spletna stran E-RIHS.si: <https://www.e-rihs.si/> na dan 12. 8. 2025

⁴ Resilience, dosegljivo na spletni strani: <https://www.resilience-ri.eu/we-are-resilience/> na dan 1. 12. 2025

⁵ The Research Infrastructure for Language as Social and Cultural Data (CLARIN), dosegljivo na spletni strani: <https://www.clarin.eu/>. Del evropske infrastrukturne mreže je Slovenska raziskovalna infrastruktura za jezikovne vire in tehnologije Common Language Resources and Technology Infrastructure, Slovenia (CLARIN.SI), spletna stran: <https://www.clarin.si/info/o-projektu/splosne-informacije/> Oboje na dan 1. 12. 2025.

⁶ The Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities (DARIAH), spletna stran: <https://www.dariah.eu/> Del evropske infrastrukturne mreže je Slovenska digitalna raziskovalna infrastruktura za humanistiko in umetnost (DARIAH-SI), spletna stran: <https://dariah.si/> Oboje na dan 1. 12. 2025.

⁷ Open Scholarly Communication in the European Research Area for Social Sciences and Humanities (OPERAS), spletna stran: <https://operas-eu.org/> Oboje na dan 1. 12. 2025.

⁸ Podatki, povzeti s spletne strani NUK <https://www.nuk.uni-lj.si/nuk/raziskovalna-dejavnost-zakljuceni-na-dan> 8. 8. 2025

⁹ Podatki, povzeti s spletne strani NUK <https://www.nuk.uni-lj.si/nuk/raziskovalna-dejavnost-tekoci> na dan 13. 11. 2025

V nadaljevanju je podana primerjava kvantitativnih podatkov o uspešnosti raziskovalnega dela v NUK po metodologiji ARIS z raziskovalno skupino s področja bibliotekarske in informacijske znanosti na Oddelku za bibliotekarstvo in raziskovalno skupino v Univerzitetni knjižnici Maribor (tabela 1). Zaradi primerljivosti podatkov za področje družboslovja so posebej podani tudi podatki brez področja kemije.¹⁰

Tabela 1: Primerjava kvantitativnih podatkov o uspešnosti raziskovalnega dela v NUK po metodologiji ARIS z raziskovalno skupino s področja bibliotekarske in informacijske znanosti na Oddelku za bibliotekarstvo in raziskovalno skupino v Univerzitetni knjižnici Maribor

Organizacija (naziv raziskovalne skupine)	Upoš. tč.	A''	A'	A1/2	C10	CI max	h- indeks	A1	Št. raziskovalcev v raziskovalni skupini	Št. ARRS proj. 2021– 2025
Narodna in univerzitetna knjižnica (Oddelek za raziskave)	1.022,12	85,32	380,13	514,22	1.463	108	20	3,37	13	5
Narodna in univerzitetna knjižnica (Oddelek za raziskave brez področja kemije)	705,76	0	171,56	251,56	18	8	2	2,15	10	2
Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta (Informacijska znanost in bibliotekarstvo pri Znanstvenoraziskovalnem inštitutu FF)	3.711,34	479,95	1.650,71	1.870,71	561	91	12	12,58	14	0
Univerzitetna knjižnica Maribor (UKM)	919,14	100,97	166,26	376,26	5	2	1	2,89	10	3

Če primerjamo število čistih citatov (C10), najodmevnejše delo (CI max), h-indeks, ki predstavlja število člankov, ki so bili v danem obdobju citirani najmanj h-krat, ter točke s področja družboslovja samo za raziskovalce, ki v NUK ne delujejo na področju kemije, je število čistih citatov ter točk bistveno manjše od raziskovalne skupine s področja informacijske znanosti in bibliotekarstva, ki deluje na UL FF. To pomeni, da je ta skupina bistveno bolj raziskovalno uspešna, kar dokazuje tudi vrednost A1 pri primerljivem številu raziskovalcev. Z enakim številom raziskovalcev dosegamo boljše rezultate kot Univerzitetna knjižnica Maribor. Ker tako NUK kot tudi UKM zaostajata za Oddelkom BINK, lahko razliko razložimo z dejstvom, da raziskovalno delo v obeh ustanovah ni primarna dejavnost, medtem ko je Univerza v Ljubljani javna raziskovalna organizacija.

V nadaljevanju podajamo primerjavo celotne raziskovalne skupine NUK, ki deluje tudi na področju ohranjanja kulturne dediščine z raziskovalno skupino Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS), ki se imenuje Raziskovalni inštitut (evidenčna številka 2316-001), in nima raziskovalnega programa, ter raziskovalcev Narodnega muzeja Slovenije (NMS) s tremi raziskovalnimi skupinami (0613-001, ime skupine

¹⁰ Na področju kemije je do začetka leta 2025, ko sta se skupini pridružili še dve raziskovalki s področja kemije, zadnjih deset letih delovala samo ena raziskovalka, ki je v primerjavi z ostalimi raziskovalci v raziskovalni skupini Oddelka za raziskave pri točkovanju dosežkov ter številu citatov zbrala največ točk, kar pa je tudi posledica specifičnosti na področju publiciranja v različnih znanostih. Ker je raziskovalcev s področja kemije v NUK številčno malo, skupine ni smiselno primerjati z raziskovalnimi skupinami na UL FKKT in drugod po Sloveniji.

Arheološki oddelek; 0613-002, ime skupine Numizmatični kabinet ter 0613-003 z imenom skupine Oddelek za zgodovino in uporabno umetnost).

Tabela 2: Primerjava kvantitativnih podatkov o uspešnosti raziskovalnega dela v NUK po metodologiji ARIS z raziskovalno skupino ZVKDS ter tremi skupinami NMS

Organizacija (naziv raziskovalne skupine)	Upoš. tč.	A''	A'	A1/2	C10	CI max	h– indeks	A1	Št. raziskovalcev v raziskovalni skupini	Št. ARRS proj. 2021– 2025
NUK (Oddelek za raziskave)	1.022,12	85,32	380,13	514,22	1.463	108	20	3,37	13	5
ZVKDS (Raziskovalni inštitut)	6.934,39	3.178,66	4.767,57	5.369,27	4.578	347	37	26,42	30	24
NMS (3 raziskovalne skupine)	8.820,91	943,41	4.904,56	6.330,55	1.026	70	17	31,6	26	25

Če raziskovalno skupino NUK primerjamo z Raziskovalnim inštitutom ZVKDS, ki opravlja raziskovalno dejavnost na področjih humanistike, naravoslovja in biotehnike ter zaposluje 30 raziskovalcev, od tega 16 doktorjev znanosti, ki delujejo na področjih kemije, umetnostne zgodovine, arhitekture, arheologije, interdisciplinarnih raziskav, fizike, geologije, gozdarstva, lesarstva in papirništva ter tekstilstva in usnjarstva, ugotovimo, da je skupina zelo uspešna. To se kaže v visokem številu zelo kakovostnih objav ter v velikem številu projektov, tako ARIS (tabela 2) kot tudi mednarodnih (13). V primerjavi z raziskovalno skupino NUK je skupina ZVKDS bistveno bolj uspešna, ima pa tudi bistveno več raziskovalcev. V skladu s podatki na SICRIS, na ZVKDS 30 raziskovalcev nameni v povprečju 35 % delovnega časa raziskovalni dejavnosti, medtem kot ji v NUK 13 raziskovalcev nameni v povprečju 30 % delovnega časa.

Zelo uspešne so tudi raziskovalne skupine Narodnega muzeja Slovenije, vendar z nekoliko manj izjemnimi objavami (A'') ter citati (C10, CI max, h-indeks). Razlog za to je verjetno v drugačni raziskovalni strukturi v primerjavi z ZVKDS, saj v večji meri pokrivajo humanistična področja, predvsem arheologijo, zgodovinopisje in umetnostno zgodovino, medtem ko je naravoslovnih področij manj (le ena raziskovalka deluje na kemijskem raziskovalnem področju ter en raziskovalec na področju materialov). V NMS deluje 25 raziskovalcev, ki namenijo povprečno 38,5 % delovnega časa raziskovalni dejavnosti.

Za razliko od NUK in ZVKDS imajo pridobljene koncesionirane raziskovalne programe, in sicer P6-0282 Raziskave arheološke dediščine (1. 1. 2022–31. 12. 2027) ter P6-0283 Raziskave arheološke dediščine (1. 1. 2022–31. 12. 2027), poleg tega pa še infrastrukturno dejavnost (IO-0061; 1. 1. 2022–31. 12. 2027), kar nedvomno pomembno prispeva k uspešnosti njihove raziskovalni dejavnosti in jih v primerjavi z bistveno manj uspešno skupino NUK postavlja v ugodnejši položaj.

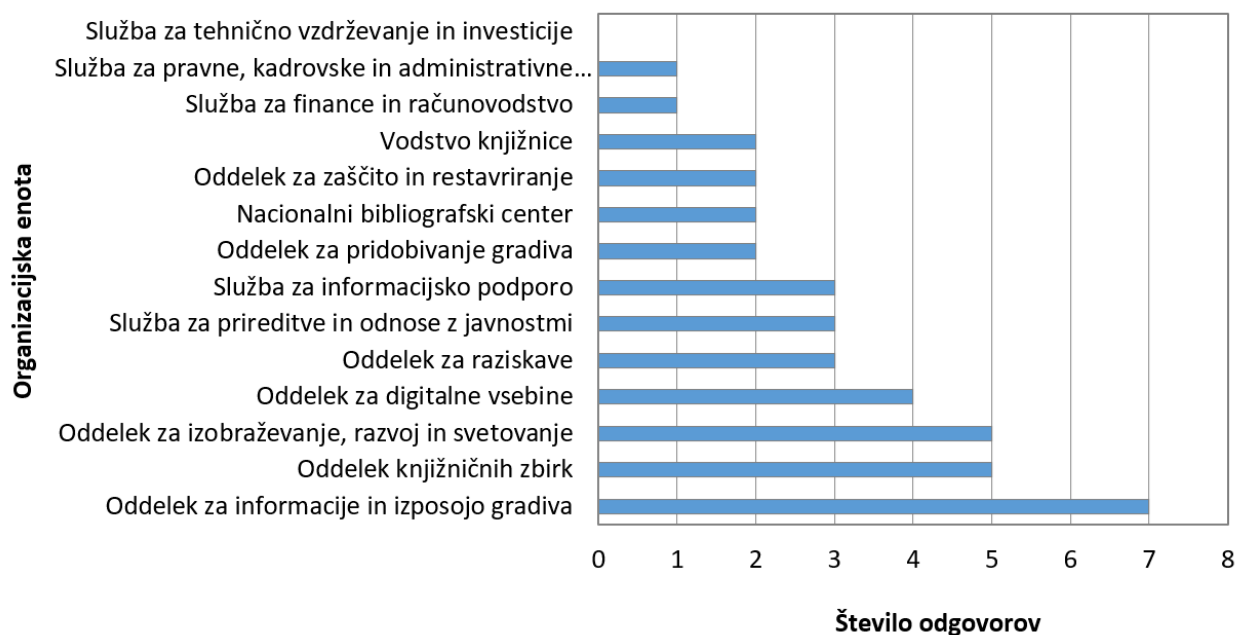
3.2 Anketa o raziskovalni dejavnosti NUK

V okviru delovne skupine za pripravo raziskovalne agende smo pripravili anketni vprašalnik o raziskovalni dejavnosti. Namen ankete je bil pridobiti mnenje zaposlenih v NUK o pomembnosti raziskovalne dejavnosti, o prioritarnih raziskovalnih področjih ter o potrebah po raziskavah v NUK. Zanimalo nas je tudi, koliko zaposlenih je že sodelovalo ali pa je še pripravljenih sodelovati v raziskovalni dejavnosti ter kaj bi jih spodbudilo k nadaljnjemu sodelovanju ali k vključitvi v raziskovalno dejavnost.

Anketni vprašalnik je bil 14. julija 2025 po elektronski pošti poslan vsem zaposlenim v NUK, dodatna povabila k izpolnjevanju pa so bila poslana 6. in 27. avgusta 2025. Na anketo so se odzvali predvsem sodelavci z raziskovalnim nazivom, potekala pa je do 31. 8. 2025.

REZULTATI ANKETE

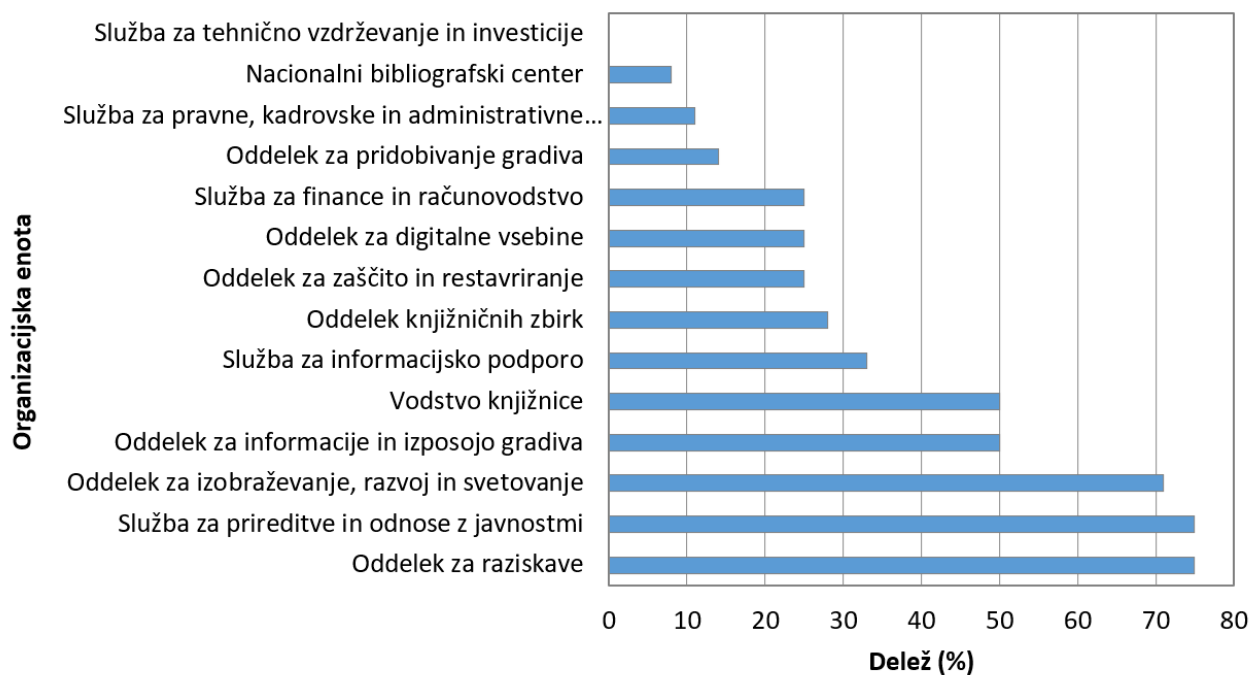
Anketo je izpolnilo 40 sodelavcev od skupno 141 zaposlenih (28 %). Od teh je 38 sodelavcev vprašalnik izpolnilo v celoti (slika 1).

Slika 1: Odgovori po organizacijskih enotah (N = 40), razvrščeni od najmanj do največ odzivov na posamezno enoto

Glede na število sodelujočih v anketi (40) so največ odgovorov prispevali zaposleni z Oddelka za informacije in izposajo gradiva (7). Sledita Oddelek knjižničnih zbirk in Oddelek za izobraževanje, razvoj in svetovanje (oba po 5), nato pa še Oddelek za digitalne vsebine (4).

Slika je nekoliko drugačna, če delež respondentov preračunamo glede na skupno število zaposlenih na posameznem oddelku (slika 2).

Slika 2: Delež odgovorov (N = 40) po organizacijskih enotah glede na število zaposlenih v posamezni enoti (avgust 2025)

Največ zaposlenih je anketo izpolnilo na Oddelku za raziskave, Službi za prireditve in odnose z javnostmi ter na Oddelku za izobraževanje, razvoj in svetovanje (slika 2). Na Oddelku za raziskave so vsi zaposleni raziskovalci z raziskovalnim nazivom, zato je visok delež odgovorov pričakovan. Nizek odstotek zaposlenih je anketo izpolnil v Nacionalnem bibliografskem centru ter na Oddelku za pridobivanje gradiva, ki skupaj z Oddelkom za zaščito in restavriranje deluje na dislocirani lokaciji na Leskoškovi cesti v Ljubljani. Splošne službe, kot so Služba za tehnično vzdrževanje in investicije ter Služba za pravne, kadrovske in administrativne zadeve, so anketo izpolnile v manjšem deležu, kar gre pripisati naravi njihovih delovnih nalog, ki načeloma ne vključujejo sodelovanja pri raziskovalnem delu. Na vprašanje, kako pomembno se jim zdi, da se NUK **aktivno vključuje v raziskovalno dejavnost** (ocenjevalna lestvica od 0 = najmanj do 5 = največ), so anketiranci dali povprečno oceno $4,5 \pm 0,9$. Rezultat kaže, da je raziskovalna dejavnost zaposlenim v NUK, ki so izpolnili anketo (N = 40), zelo pomembna. Anketiranci največji **raziskovalni potencial** prepoznajo predvsem na področjih digitalizacije in dostopnosti vsebin, digitalne humanistike, umetne inteligence ter kulturne dediščine z vidika njenega varovanja, ohranjanja in konserviranja. Manjši potencial vidijo na področjih odprte znanosti, uporabniške izkušnje ter trajnostnega delovanja knjižnic (slika 3).

Slika 3: Raziskovalna področja, razvrščena od največjega do najmanjšega potenciala (1 = največ potenciala, 8 = najmanj potenciala) glede na povprečne ocene v anketnem vprašalniku (nižja povprečna ocena pomeni več raziskovalnega potenciala, N = 39)

Med **nenavedenimi področji** so anketiranci posebej izpostavili razvoj knjižničnega sistema Slovenije. Nekateri anketiranci ugotavljajo, da je veljavni Zakon o knjižničarstvu zastarel in ne odraža več aktualnih potreb knjižnic. Treba bi bilo analizirati rezultate njegovega dosedanjega izvajanja ter pripraviti predlog sprememb oziroma nov zakon. Ostala (pod)področja, omenjena pri tem vprašanju, je mogoče umestiti v druga, že navedena področja.

Na vprašanje, katera raziskovalna **področja so bila do zdaj zapostavljena**, smo prejeli več odgovorov, ki kažejo, da so bila do zdaj zapostavljena skoraj vsa v anketi navedena področja. Zaposleni so kot zapostavljena najpogosteje navedli raziskave s področij uporabniške izkušnje in vedenja uporabnikov, bibliotekarstva in informacijske znanosti, digitalne humanistike in umetne inteligence, razvoja knjižničnega sistema, zgodovine knjige, šolskega knjižničarstva ter trajnostnega delovanja knjižnic. Pojavila se je tudi kritika, da v NUK ni razvite raziskovalne politike, da potrebe niso usklajene z raziskovalnimi nalogami ter da se odločitve pogosto sprejemajo brez strokovnega razmisleka.

Slika 4: Raziskovalna področja, razvrščena od tistih, ki jih je po mnenju anketirancev treba najbolj okrepiti, do tistih, kjer je potreba manjša, glede na povprečne ocene v anketnem vprašalniku (nižja povprečna ocena pomeni večjo potrebo po krepitvi; N = 38, 1 = najbolj 7 = najmanj)

Respondenti menijo, da je treba najbolj **okrepiti področje** digitalne humanistike ter uporabo umetne inteligence v knjižnični dejavnosti. Sledita digitalizacija in dostopnost vsebin. Obe analizi (slika 3 in slika 4) kažeta, da so področja, ki se nanašajo na kulturno dediščino v digitalnem okolju, **prepoznana kot najbolj perspektivna za raziskovanje**. Zgodovina knjige, knjižnic in knjižničarstva ter pisne kulturne in znanstvene dediščine ter trajnostno delovanje knjižnic se skupaj z odprto znanostjo dosledno uvrščajo v drugo polovico lestvice – ta področja po mnenju anketirancev nimajo izrazitega raziskovalnega potenciala. Na sredino se uvršča bibliotekarstvo in informacijska znanost z uporabniško izkušnjo in vedenjem uporabnikov. Kulturna dediščina ter njeno varovanje, ohranjanje in konserviranje je bilo sicer prepoznano kot področje z velikim potencialom, vendar ga ni nujno dodatno okrepiti, verjetno zato, ker je že dobro razvito. Med anketiranci jih je 20 od 38 že **sodelovalo v raziskovalnih projektih NUK**. Večinoma so imeli nazive strokovnega sodelavca (12), raziskovalca (9) ali koordinatorja (5). Osemnajst anketirancev v projektih še ni sodelovalo. Večji del (17) se ni mogel opredeliti, ali bi se **vklučil v raziskovalno dejavnost**; šest jih je sodelovanje zavrnilo, petnajst pa bi jih bilo pripravljenih sodelovati. Le osem anketirancev (od tega pet članov delovne skupine za pripravo raziskovalne agende) bi **sodelovalo pri pripravi raziskovalne agende**, štirinajst jih je sodelovanje zavrnilo, šestnajst pa bi potrebovalo dodatne informacije o poteku sodelovanja. Večji del predlaganih idej za raziskovalne projekte, ki so jih anketiranci navedli, je mogoče povezati z že obstoječimi oziroma načrtovanimi projekti, zato jih bomo upoštevali pri pripravi letnih načrtov raziskovalne dejavnosti. Kot glavne **ovire za večjo angažiranost pri raziskovalnem delu** so anketiranci navedli pomanjkanje časa, sredstev in znanja. K **večjemu vključevanju** bi jih spodbudili namenski čas in razbremenitev od drugih nalog, podpora vodstva in nagrajevanje, smiselnost in uporabnost raziskav, ustreznost organizacija raziskovalne dejavnosti ter možnost sodelovanja, poleg tega pa tudi relevantnost raziskovalnih tem in njihova povezanost s strateškimi razvojnimi področji knjižnice.

3.3 Analiza preteklega strateškega obdobja

Analizo smo izvedli tako, da smo pregledali realizacijo predvidenih ukrepov in aktivnosti v strateškem obdobju 2021–2024. Aktivnosti in njihov predvideni učinek ter stanje v letu 2025 so podani v tabeli 3.

Tabela 3: Strateški cilji, aktivnosti in njihov predviden učinek 2021–2024 ter stanje v letu 2025 z realizacijo.

Strateški cilj 2021–2024	Aktivnosti	Učinek	Stanje v letu 2025	Realizacija aktivnosti
<i>Posodobitev raziskovalne dejavnosti</i>	Prenovljen pravilnik o raziskovalni dejavnosti.	Zakonito izvajanje raziskovalne dejavnosti.	Pravilnik o raziskovalni dejavnosti ni bil prenovljen. V letu 2026 bo začel veljati nov Akt o raziskovalnih nazivih ARIS, s katerim naj bi se nov Pravilnik uskladal.	Ni realizirano.
	Vključitev vseh sodelavcev z akademskimi nazivi v raziskovalno skupino.	Okrepitev raziskovalne skupine.	Vsi sodelavci z akademskimi nazivi niso bili vključeni v raziskovalno skupino. V letu 2024 sta zaradi prenehanja delovnega razmerja skupino zapustila dva člana, v letu 2025 pa smo pridobili štiri člane. Trenutno ima skupina 13 raziskovalcev in 5 strokovnih sodelavcev.	Ni realizirano.
		Enotna obravnava zaposlenih in večja koherentnost raziskovalne skupine.	Raziskovalna dejavnost je bila po mnenju skupine za pripravo raziskovalne agende in v primerjavi z ostalimi področji, zapostavljena.	Delno realizirano.
	Reorganizacija projektne administracije.	Učinkovita administrativna podpora raziskovalni dejavnosti.	V letu 2024 je bila vzpostavljena projektna pisarna, namenjena podpori raziskovalne dejavnosti. Prenovljen je bil Pravilnik o projektih (del raziskovalne dejavnosti) s številko 007-5/2023-1 z dne 16. 6. 2023.	Realizirano.
<i>Strateško organizirano izvajanje raziskovalne dejavnosti</i>	Definirana štiri (4) fokusna področja in štiri (4) usmerjene ciljne raziskave, ki jih stroka potrebuje.	Razvoj in regulacija strokovnega področja.	Področja so bila definirana v okviru raziskovalne agende 2021–2024.	Realizirano.
		Novi strateški dokumenti in metodologije za usmerjanje dela knjižničarjev oziroma drugih organizacij s področja kulture.		
		Večji vpliv raziskav na razvoj stroke na nacionalni ravni.		

Strateški cilj 2021–2024	Aktivnosti	Učinek	Stanje v letu 2025	Realizacija aktivnosti
<i>Strateško organizirano izvajanje raziskovalne dejavnosti</i>	Podpisana dva (2) nova dogovora o sodelovanju z drugimi raziskovalnimi organizacijami letno.	Razvoj interdisciplinarnih raziskav.	Podpisani so bili naslednji dogovori: • Dogovor o sodelovanju v slovenski skupnosti odprte znanosti, iniciativi za nacionalni oblak odprte znanost 2022. • Dogovor o sodelovanju, NUK – FF 2022. • ARRS projekt NextGenHS_ namera o sodelovanju 2023. • Dogovor o sodelovanju_ Slovenci in cesarska cenzura od Jožefa II. do prve svetovne vojne (ZRC SAZU) 2023. • Izjava o sodelovanju pri velikem projektu ARIS_projekt AID.	Realizirano.
		Razvoj interdisciplinarnih raziskav.		
		Večja vidnost in prepoznavnost organizacije.		
		Razvoj raziskovalnih mrež NUK.		
<i>Okrepitev znanstvenora- ziskovalnega publiciranja</i>	(Ponovna) vzpostavitev NUK založbe.	Učinkovito vodenje objav knjižnice.	NUK založba ni bila ponovno vzpostavljena.	Ni realizirano.
	S pravilnikom definirani načini spodbud za raziskovano delo.	Motivirani zaposleni.	Vzpodbude niso bile definirane niti v Pravilniku o projekti z leta 2023.	Ni realizirano.
	Objava desetih (10) znanstvenih del letno v izbranih publikacijah.	Povečano število znanstvenih točk.		Ni realizirano.
		Povečan vpliv raziskav.		
		Višje vrednotenje bibliografskih kazalnikov raziskovalne uspešnosti		
	Sofinanciranje objav v odprtem dostopu.	Objave rezultatov v odprtem dostopu.	Poteka.	Realizirano.
	Aktivno objavljanje zaposlenih v slovenski znanstveni reviji za področje informacijske znanosti in bibliotekarstva – reviji Knjižnica.	Razširjanje dobrih praks.	Poteka.	Realizirano.
		Razvoj terminologije.		
	Aktivno objavljanje zaposlenih v Knjižničarskih novicah.	Popularizacija znanosti.	Poteka.	Realizirano.

Strateški cilj 2021–2024	Aktivnosti	Učinek	Stanje v letu 2025	Realizacija aktivnosti
<i>Zagotovitev zadostnih finančnih sredstev za izvajanje raziskav</i>	Vsaj ena (1) prijava na ARRS letno za pridobitev sofinanciranja izdajanja publikacij.	Zagotovljena sredstva za izdajanje znanstvenih monografij.	Ena prijava v prejšnjem obdobju za monografijo o NUK Eve Kodrič Dačić, ki ni bila realizirana.	Ni realizirano.
		Zagotovljena sredstva za izdajanje znanstvenih periodičnih publikacij.		
	Vsaj ena (1) prijava na JAK letno za pridobitev sofinanciranja izdajanja publikacij.	Zagotovljena sredstva za izdajanje strokovnih in sorodnih monografij.		Ni realizirano.
	Vsaj ena (1) prijava na ARRS letno za pridobitev sofinanciranja izvajanja projektne dejavnosti (samostojno ali v partnerstvu).	Zagotovljena sredstva za izvajanje raziskovalne dejavnosti.	Izvedeno.	Realizirano.
		Vključitev mladih raziskovalcev v raziskovalne projekte oz. projektne naloge knjižnice.		
	Vsaj ena (1) prijava na mednarodnih razpisih letno za pridobitev sofinanciranja izvajanja projektne dejavnosti (samostojno ali v partnerstvu).	Zagotovljena sredstva za izvajanje raziskovalne dejavnosti.	Izvedeno.	Realizirano.

4| RAZISKOVALNA PODROČJA NUK V OBDOBJU OD 2025 DO 2029

NUK bo izvajal predvsem raziskave na področjih bibliotekarstva in informacijske znanosti, odprte znanosti, razvoja knjižničnega sistema Slovenije, uporabniške izkušnje in vedenja uporabnikov, trajnostnega delovanja knjižnic, kulturne dediščine ter njenega varovanja, ohranjanja, konserviranja in predstavljanja, pa tudi zgodovine knjižnic in knjižničarstva ter kulturne in znanstvene dediščine.

Prednostno (in glede na izsledke ankete ter Strateškega načrta za obdobje 2024–2029) bomo sodelovali pri raziskavah, usmerjenih v razvoj digitalne humanistike in uporabe umetne inteligence v knjižnični dejavnosti, digitalizacije in spletni dostopnosti vsebin ter digitalne infrastrukture s poudarkom na podatkovnem oblaku in podatkovnem prostoru¹¹ na področju digitalne dediščine.

Izbrane usmeritve ne izključujejo morebitnih drugih raziskovalnih področij.

4.1 Raziskave na področju bibliotekarstva in informacijske znanosti

Področje bibliotekarstva in informacijske znanosti je temeljno strokovno in znanstveno področje NUK. Njegova osnova je sistematično zbiranje, organiziranje, ohranjanje in posredovanje informacijskih virov ter pisne kulturne dediščine, tj. dejavnosti, ki omogočajo uporabnikom pridobivanje novih znanj. Tradicionalno se raziskovanje na tem področju osredotoča na graditev knjižničnih zbirk, njihovo vrednotenje in analizo, na formalno in vsebinsko bibliografsko obdelavo knjižničnega gradiva ter na razvoj mehanizmov za iskanje in priklic informacij. Ti vidiki so še vedno osrednjega pomena, saj zagotavljajo kakovostno upravljanje znanja in temeljno infrastrukturo knjižnic.

Poleg tradicionalnih raziskav se poudarek vse bolj seli na preučevanje digitalnih repozitorijev ter njihovo vlogo v znanstvenem in kulturnem kontekstu, uporabo umetne inteligence pri obdelavi informacij ter razvoj podatkovne znanosti kot hitro razvijajoče se discipline. Velik pomen ima tudi razumevanje obnašanja uporabnikov v digitalnem okolju, njihove izkušnje z informacijskimi storitvami ter načini, kako dostopajo do znanja v času vseprisotnih spletnih platform. Raziskave so ključne za razumevanje vpliva odprte znanosti in prostega dostopa do podatkov, ki bistveno spreminjata obstoječe modele znanstvene komunikacije in posredovanja informacij.

Raziskovanje na področju bibliotekarstva in informacijske znanosti v zadnjem času zelo pridobiva na pomenu, saj družba vse bolj temelji na informacijah in podatkih, ki zahtevajo kakovostno, celostno in kritično obravnavo. Ker informacijska družba postaja vse bolj kompleksna, postaja tudi raziskovanje na tem področju izrazito interdisciplinarno. Metode in teorije se povezujejo z računalništvom, kognitivnimi vedami, družboslovjem, komunikologijo in humanistiko, kar omogoča bolj celostno obravnavo informacijskih procesov. Bibliotekarska in informacijska znanost se tako ne ukvarja več samo s formalnimi vidiki obdelave gradiva, temveč tudi z etičnimi, družbenimi in kulturnimi vprašanji, kot so zaščita zasebnosti, avtorske pravice ter trajnostni razvoj znanja. To področje odpira prostor za raziskovanje, kako lahko knjižnice s pomočjo sodobnih tehnologij in metod obogatijo družbeni spomin ter prispevajo k oblikovanju odprte in demokratične informacijske skupnosti.

Glavni namen raziskovanja na tem področju ostaja zagotavljanje kakovostnega, trajnega in pravičnega dostopa do znanja in kulturne dediščine. To predpostavlja tudi raziskave ohranjanja gradiva v fizični in digitalni obliki, prilagajanje hitrim tehnološkim spremembam ter odzivanje na nove potrebe uporabnikov. Pomembno je razumeti informacijske navade različnih družbenih skupin ter razvijati knjižnične in informacijske storitve, ki odgovarjajo na njihove zahteve.

¹¹ Razlika med podatkovnim prostorom in oblakom je ta, da v podatkovnem prostoru hranimo podatke z določenega področja, ti podatki so urejeni po načelih FAIR, temeljijo na varni infrastrukturi, so pravno in etično regulirani in za dostop je potrebna registracija. Podatkovni prostor je lahko samostojen ali, če ni zelo obsežen, tudi del nekega podatkovnega oblaka. Podatkovni oblak pa zajema ne le podatke, ampak tudi storitve, aplikacije in lahko je povezan s podatkovnim prostorom. V NUK bomo v naslednjih letih na osnovi obstoječe infrastrukture dLib.si v okviru znanstvenoraziskovalnih projektov gradili podatkovni prostor za humanistiko in kulturno dediščino.

RAZISKAVE UPORABNIŠKE IZKUŠNJE STORITEV KNJIŽNICE

NUK načrtuje, izvaja in razvija različne dejavnosti za uporabnike v digitalnem in fizičnem okolju – zagotavlja gradivo, storitve, učne prostore, portale, izobraževanja itn., pri čemer mora upoštevati uporabniški vidik. Načrtovanje in razvoj dejavnosti naj temelji na razumevanju informacijskih, izobraževalnih in drugih potreb ter vedenja različnih potencialnih in dejanskih uporabnikov oziroma uporabniških skupin. Načrtovanje zbiranja podatkov sloni na uporabi različnih kvantitativnih in kvalitativnih metod – anketah, intervjujih, fokusnih skupinah, opazovanju itn.

NUK razvija metodologijo evalvacije dejavnosti za uporabnike, ki obravnava tudi vpliv oziroma korist dejavnosti za uporabnike. Metodologija naj bo uporabna za slovenski knjižnični sistem.

Dejavnost na področju informacijske pismenosti je zakonska naloga NUK. Za pripravo aktivnosti naj se NUK vključuje v raziskave ravni informacijske, bralne in medijske pismenosti prebivalstva, pri čemer naj obravnava problematiko celotnega slovenskega knjižničnega sistema.

RAZVOJ KNJIŽNIČNEGA SISTEMA SLOVENIJE

Eno ključnih poslanstev NUK je razvoj knjižničnega sistema Slovenije. To področje zahteva stalno raziskovanje, saj se učinkovita organizacija knjižnic in njihovo delovanje lahko oblikujeta le na osnovi spoznanj o domačem okolju ter primerjave z mednarodnimi praksami. Zato je potrebno redno spremljanje strokovne literature, analiziranje izkušenj iz tujine ter kritična presoja, kako jih je mogoče ustrezno prilagoditi specifičnim potrebam slovenskega prostora. Prav tako je nujno sistematično spremljanje in vrednotenje knjižničnih politik ter strategij, ki nastajajo v drugih državah, saj ponujajo dragocene usmeritve za izboljševanje in razvoj našega knjižničnega sistema.

Zbiranje kvantitativnih statističnih podatkov in njihovo analiziranje je treba nadgraditi z raziskavami o potrebah okolja, v katerih knjižnice delujejo, ter raziskavami o vplivu knjižnic na družbo. Statistika o številu uporabnikov, izposoji gradiva in obiskih je dragocena, a ne zadostuje za razumevanje celotnega vpliva knjižnic. Zato je treba raziskovati tudi, kakšen je dejanski pomen knjižnic za lokalno skupnost, kako vplivajo na družbeno kohezijo, izobraževanje, kulturni razvoj in informacijsko pismenost prebivalcev. Analiza družbenih učinkov knjižnic lahko ponudi temelj za oblikovanje politik in programov, ki knjižnice utrjujejo kot nepogrešljive javne ustanove in partnerje pri razvoju skupnosti.

Treba bi bilo raziskati vpliv veljavnega Zakona o knjižničarstvu na razvoj slovenske knjižničarske stroke ter ugotoviti, v kolikšni meri zakonodaja sledi dejanskim potrebam knjižnic. Zaradi hitrih sprememb v tehnologiji, razvoju knjižničnih storitev in novih družbenih izzivov je utemeljeno razmisliti o dopolnitvah zakona oziroma o pripravi sodobnejšega zakonodajnega okvira. Takšne raziskave niso samo normativnega značaja, temveč so hkrati tudi temelj za oblikovanje politike, ki bo omogočila knjižnicam, da ostanejo vitalne, odprte in razvojno naravnane ustanove.

NUK mora sodelovati tudi pri analizi doseganja standardov za splošne, visokošolske in specialne knjižnice. Raziskovalno spremljanje doseganja teh standardov zahteva tako zbiranje zanesljivih podatkov kot tudi interpretacijo izsledkov v širšem strokovnem kontekstu. NUK pri tem ne razpolaga le s statističnimi informacijami, temveč tudi s strokovnim znanjem in raziskovalno kapaciteto, ki omogoča izvedbo poglobljenih analiz, priporočil in oblikovanje strateških usmeritev. Pomembno je, da se raziskuje, v kolikšni meri posamezne knjižnice sledijo standardom, kje so odstopanja in kakšne inovativne prakse lahko prispevajo k njihovem boljšemu doseganju. Takšna analiza ne krepí le posameznih knjižnic, temveč daje pomembne temelje za razvoj celotnega knjižničnega sistema.

Pomembno raziskovalno polje predstavlja tudi področje človeških virov. Nadgrajevanje znanja strokovnih knjižničnih delavcev je nujno, saj knjižnični sistem potrebuje kader, ki se zna prilagoditi spreminjajočim se tehnologijam, uporabniškim zahtevam in družbenim razmeram. Za načrtovanje ustreznih izobraževalnih programov pa ni dovolj dobra volja ali intuitivna presoja, temveč so nujne raziskave o tem, kakšne kompetence in znanja zahtevajo posamezni profili zaposlenih. Analize morajo zajeti različne stopnje strokovnega dela – od temeljnih knjižničarskih nalog do zahtevnejših funkcij, kot so razvoj informacijskih sistemov, upravljanje

digitalnih repozitorijev ali svetovanje pri odprti znanosti oziroma za uporabo orodij umetne inteligence. Na podlagi teh raziskav je mogoče oblikovati ciljno usmerjene programe izobraževanja, ki ne bodo le dopolnjevali obstoječih znanj, temveč bodo zaposlenim omogočali prevzemanje novih vlog in nalog v sodobni informacijski družbi. Tovrstno raziskovanje bo neposredno prispevalo k profesionalizaciji knjižničnih delavcev, večji kakovosti storitev in dolgoročni stabilnosti knjižničnega sistema v Sloveniji.

4.2 Raziskave na področju zgodovine knjige, knjižnic in knjižničarstva ter (pisne) kulturne in znanstvene dediščine

Raziskave na področju zgodovine knjige, knjižnic in knjižničarstva ter pisne kulturne in znanstvene dediščine obravnavajo razvoj in značilnosti knjižnic oziroma knjižnih in drugih za slovensko zgodovino relevantnih dediščinskih zbirk v NUK, na Slovenskem in v tujini, pa tudi posamezne specifične vidike pisne, slikovne, kartografske in glasbene kulturne dediščine ter z njo povezane zgodovine kulture, znanosti in umetnosti. Temeljijo na preučevanju primarnih virov iz zbirke NUK ter primerjalnih analizah izsledkov v domačih in tujih objavah. Raziskave so bile opravljene na srednjeveškem rokopisnem gradivu, inkunabulah in drugih starejših tiskih (do 1850), literarnih zapuščinah, glasbenem, kartografskem in slikovnem gradivu, historični periodiki, izseljenski znanstveni in literarni produkciji ter sivi literaturi.

Ker je preučevanje dediščinskih zbirk temelj novega znanja, bo NUK posvetil veliko pozornosti raziskavam s področja razvoja bibliografske obdelave, upravljanja s specifičnimi bibliografskimi metapodatki, razvoja naprednih funkcionalnosti knjižničnih katalogov in razvoja sodobnih načinov predstavitve posameznih vrst gradiva v digitalnem okolju.

Raziskovalne aktivnosti na omenjenih področjih bodo potekale tako v okviru redne dejavnosti NUK kot tudi v okviru medinstitucionalnega povezovanja in sodelovanja v domačih in mednarodnih projektih. Izsledki bodo predstavljeni znanstveni, strokovni in najširši javnosti prek objav znanstvenoraziskovalnih, strokovnih in poljudnih člankov, tematskih razstav, predavanj na domačih in mednarodnih konferencah oziroma posvetovanjih in delavnicah, pa tudi prek izdajanja lastnih publikacij (znanstvene monografije, razstavni katalogi, prevodi in kritične izdaje del, ki jih hrani NUK, faksimili).

4.3 Raziskave na področju varovanja, ohranjanja in konserviranja kulturne dediščine

Varovanje knjižničnega gradiva je eno temeljnih poslanstev NUK. Z učinkovitimi postopki varovanja in ohranjanja podaljšujemo življenjsko dobo gradiva ter s tem omogočamo dolgotrajno uporabo nacionalne zbirke. Posebno pozornost namenjamo gradivu, ki sodi med kulturne spomenike, pa tudi dragocenemu, redkemu in unikatnemu gradivu.

Cilj raziskav je zagotoviti dolgotrajno ohranjanje pisne dediščine na fizičnih nosilcih zapisa, tako na tradicionalnih (papir, pergament), kot na nosilcih z omejeno obstojnostjo (magnetni, optični nosilci ...), ki so še bolj kot papir podvrženi procesom razgradnje.

V okviru varovanja in ohranjanja bodo potekale študije razgradnih procesov knjižničnega gradiva pod vplivom različnih klimatskih pogojev. Ugotovitve teh študij bodo podlaga za pripravo trajnostnih strategij in ukrepov za zaščito gradiva v skladiščnih prostorih, zlasti ob vse izrazitejših podnebnih spremembah ter ob naraščajočih cenah energentov. Raziskave zajemajo tudi pregled stanja gradiva na različnih nosilcih informacij.

Področje varovanja in ohranjanja papirja vključuje razvoj novih metod stabilizacije papirja in njihovo vrednotenje, s poudarkom na raziskavah kemijske stabilizacije gradiva, ki se hitreje razgrajuje zaradi kislinske hidrolize celuloze in/ali oksidativnih procesov, povezanih s povišanimi vsebnostmi kovinskih ionov. Sem sodi gradivo na papirju, izdelanem po 2. polovici 19. stoletja, gradivo, pisano z železo-taninskim črnilom (najpogostejše uporabljeno črnilo od srednjega veka do prve četrtine 20. stoletja) ter gradivo, kolorirano z bakrovimi pigmenti, kot sta malahit in verdigris. Študije na teh področjih so osnova za razvoj različnih konservatorsko-restavratorskih postopkov stabilizacije gradiva.

Tretje prednostno raziskovalno področje je razvoj, vrednotenje in uporaba neporušnih ter semiporušnih metod za karakterizacijo materialov kulturne dediščine. Te metode se uporabljajo za datiranje gradiva, ugotavljanje materialne sestave pred konservatorsko-restavratorskimi posegi, določanje stanja oziroma stopnje razgradnje gradiva ipd.

4.4 Raziskave na področju digitalne humanistike, podatkovnih prostorov in umetne inteligence

Digitalna humanistika z metodološkimi pristopi, podatkovni prostor s tehnično infrastrukturo in umetna inteligenca z analitičnimi orodji tvorijo povezano celoto, ki omogoča sodobno raziskovanje, upravljanje in interpretacijo kulturne dediščine v digitalnem okolju. Vsa tri področja so interdisciplinarna in zahtevajo sodelovanje ne le z različnimi profili v NUK, ampak tudi z drugimi strokovnimi in znanstvenimi organizacijami. V nadaljevanju v okviru vsakega področja predstavljamo raziskovalne potrebe, ki smo jih zaznali.

RAZISKOVALNA INFRASTRUKTURA IN PODPORNE DEJAVNOSTI ZA DIGITALNO HUMANISTIKO

Digitalna humanistika združuje knjižnično informatiko z lingvističnimi in drugimi humanističnimi metodami. Informacijska tehnologija omogoča orodja za boljši dostop in uporabo virov v NUK ter lažje pridobivanje informacij iz surovih podatkov ter mreže digitalnih zbirk in repozitorijev. Ključno je semantično povezovanje na različnih ravneh (katalog, splet, portali, digitalne zbirke, Wikipedija), ki uporabnikom prinaša bogatejšo informacijsko izkušnjo.

NUK na podlagi Strateškega načrta 2020–2024 razvija **laboratorij za digitalno humanistiko** in z digitaliziranimi zbirkami nudi pomembno raziskovalno infrastrukturo. Prepoznavamo naslednje raziskovalne in razvojne potrebe v okviru podpore razvoju digitalne humanistike:

- **Vzpostavitev semantične infrastrukture in grafa znanja dLib.si:** politika dodeljevanja URI-jev¹² ali trajnih identifikatorjev¹³ (URI-ji za dela/izvode, osebe, pojme, kraje, dogodke), minimalni ontološki profil (schema.org + Dublin Core Terms + SKOS¹⁴; po potrebi BIBFRAME¹⁵/EDM¹⁶), objava HTML z vdelanim JSON-LD, periodični RDF-izpisi in po možnosti SPARQL; metrike kakovosti in SHACL-validacija.
- **Semantično povezovanje** na COBISS normativne zapise ter mednarodne vire (VIAF, Wikidata, Getty AAT/TGN/ULAN, GeoNames); ocena natančnosti/pokritosti za slovenski korpus, **deduplikacija** in razreševanje identitet (zgodovinske oblike, transliteracije).
- **Implementacija IIIF.**
- **Implementacija znanstvenih anotacij** (Web Annotation, TEI): povezovanje opomb, transkripcij in prevodov z entitetami grafa znanja ter trajne povezave na odstavke/strani/fragmente.
- **Uporaba OCR/HTR v jezikovnih tehnologijah** za slovensko gradivo, z namenom dviga kakovosti raziskovalnih korpusov.
- **Napredno iskanje in priporočanje podatkov**, ki združuje semantično razumevanje pomena, matematično primerjavo podobnosti prek vektorjev ter dodatno strukturo znanja, ki jo ponuja graf znanja.
- **Odprti citatni graf** za humanistiko in družboslovje; zbiranje, normalizacija in povezovanje citatov ter primerjave z evropskim okoljem.
- **Merjenje vpliva in almetrike ter odprti dostop:** kazalniki, prilagojeni humanistiki; raziskave o uporabi odprtega dostopa kot storitve/modela objavljanja, ob hkratnih zahtevah financierjev za OA; analiza prisotnosti slovenskih raziskovalcev v različnih virih in primerjava z drugimi državami.

NUK skrbi za prenos z analognih na digitalne nosilce ter približevanje digitalnih vsebin uporabnikom, kot tudi vzdrževanje strojne in programske opreme za digitalizacijo ter dostop do e-vsebin. Cilj je bolj intuitivna uporaba: poleg pripravljenih publikacij ponuditi polje podatkov za tvorjenje novega znanja, povezovanje virov in odkrivanje "skritih" informacij.

¹² Angl. Uniform Resource Identifier

¹³ Angl. Persistent Identifiers

¹⁴ Angl. Simple Knowledge Organization System

¹⁵ Angl. Bibliographic Framework Initiative

¹⁶ Angl. Europeana Data Model

RAZISKAVE V OKVIRU PODATKOVNEGA OBLAKA IN PODATKOVNEGA PROSTORA NA PODROČJU DIGITALNE DEDIŠČINE

Evropska priporočila o skupnem podatkovnem prostoru za kulturno dediščino (2021/1970) so spodbudila razvoj raziskovalnih in infrastrukturnih rešitev, ki temeljijo na podatkovnem oblaku in podatkovnem prostoru. Ta dva koncepta sta ključna za prihodnost digitalne humanistike, saj omogočata varno shranjevanje, obdelavo in deljenje digitaliziranih virov, hkrati pa zagotavljata interoperabilnost in nadzor nad podatki. Podatkovni oblak ponuja tehnično okolje za dostop in obdelavo podatkov prek interneta, medtem ko podatkovni prostor vzpostavlja ekosistem pravil, standardov in sodelovanja, ki omogoča zaupanja vredno izmenjavo med deležniki. Pod podatki razumemo vse digitalizirane vire, ki so obenem viri podatkov o kulturni dediščini (digitalni objekti različnih vrst: npr. fotografije, zemljevidi, glasbeni posnetki, videoposnetki, besedila, 3D objekti, metapodatki itd.).

V Sloveniji je cilj do leta 2030 vzpostaviti odprto in trajnostno infrastrukturo, ki bo raziskovalcem omogočala uporabo digitaliziranih virov v oblaku za napredne analize, podprte z umetno inteligenco. To bo omogočilo razvoj novih raziskovalnih metod na področju humanistike, konservatorstva in kulturnega menedžmenta ter prispevalo h krepitvi digitalne suverenosti države. Posebno vlogo ima projekt AID HCH,¹⁷ pri katerem sodeluje tudi NUK. Temelji na interdisciplinarnem sodelovanju ter razvija orodja za analizo in povezovanje podatkov. V njegovem okviru je NUK pripravil Nacionalno strategijo digitalne dediščine, kjer ima ključno vlogo pri razvoju podatkovnega prostora za kulturno dediščino.

Vzpostavitev nacionalnega podatkovnega prostora za kulturno dediščino, ki povezuje arhive, muzeje, knjižnice in raziskovalne ustanove, predstavlja enega temeljnih korakov k razvoju digitalne humanistike. Platforma E-RIHS, si DIGILAB (GreenHer) bo pri tem zagotavljala strokovno podporo in priporočila za pripravo, hrambo ter dostop do podatkov. Takšna rešitev bo ustvarila pogoje za dolgoročno, trajnostno in inovativno raziskovanje kulturne dediščine, obenem pa prispevala k večji vključenosti javnosti.

V okviru raziskav na področju podatkovnega prostora in podatkovnega oblaka kulturne dediščine potekajo raziskave na znanstvenoraziskovalnih projektih v sodelovanju z domačimi in tujimi partnerji, ki jih sofinancirata ARIS in Evropska komisija. Ti projekti zajemajo naloge, ki naj bi raziskovalcem ponudile okvir za objavo in ponovno uporabo podatkov, skladno z načeli FAIR.

RAZISKAVE NA PODROČJU UPORABE UMETNE INTELIGENCE

Knjižnice se zaradi vse večjih količin podatkov in digitalnih vsebin vse pogosteje opirajo na umetno inteligenco, ki omogoča avtomatizacijo postopkov, analizo gradiv in odkrivanje novih vzorcev. V NUK se posebej razvija področje optične prepoznave besedil (OCR), ki je ključno za raziskovalce v humanistiki in družboslovju.

Razvoj poteka v štirih glavnih sklopih:

- **Izboljšava podatkovnih zbirk in procesov:** nadgradnja OCR za slovenske zgodovinske zbirke, obogatitev metapodatkov, segmentacija periodike, odkrivanje podvojenih objektov ter avtomatizacija katalogizacije.
- **Izboljšanje dostopa in uporabniške izkušnje:** razvoj semantičnih in multimodalnih iskalnikov, interaktivnih UI asistentov ter personaliziranih priporočil za uporabnike.
- **Tematsko usmerjene raziskave:** analize kulturne in družbene zgodovine (npr. moda, delavska gibanja, knjižna produkcija, glasbeno življenje, časopisne primerjave, rokopisi, zgodovinski zemljevidi) v sodelovanju z raziskovalnimi organizacijami.
- **Raziskave uporabniškega vedenja:** analiza iskalnih vzorcev, identifikacija potreb uporabnikov, merjenje interakcije in vpliva uporabe gradiva.

S temi dejavnostmi NUK krepi razvoj umetne inteligence na področju kulturne dediščine ter prispeva k

¹⁷ Projekt J7-60128– AID HCH – Presežek pri razvoju humanistike in kulturne dediščine z umetno inteligenco. Podatki povzeti s spletne strani NUK <https://www.nuk.uni-lj.si/nuk/raziskovalna-dejavnost-tekoci> na dan 30. 10. 2025

boljšemu dostopu, raziskovanju in ohranjanju digitaliziranih vsebin.

V okviru prve točke, *Izboljšave podatkovnih zbirk in procesov*, bomo v naslednjem obdobju raziskali možnosti za implementacijo uvedbe avtomatizirane bibliografske obdelave knjižničnega gradiva z uporabo umetne inteligence. Izhodišče je semantična ekstrakcija ključnih entitet in priprava kakovostnih zapisov za vnos v COBISS, pri čemer kot glavna partnerja sodelujeta NUK in Institut informacijskih znanosti (IZUM). Delo bo potekalo v zaporednih fazah: od priprave učne in kontrolne množice (izbor revij, razrez števil, OCR) ter analize obstoječih zapisov z opredelitvijo entitet in "promptov", prek razvoja sistema za avtomatski zajem bibliografskih, normativnih in vsebinskih podatkov z izvozi v COMARC/B, XML, CSV in JSON, do evalvacije in validacije (vključno z Metadatom in primerjavami s COBIB) ter pilotnega uvoza metapodatkov v Metadat in COBISS. Končni rezultat je delujoč prototip, ki potrdi izvedljivost avtomatizirane katalogizacije; v primeru uspeha je predvidena razširitev na večji korpus gradiva in vključitev rešitve v nacionalno prakso.

4.5 Raziskave s področja odprte znanosti

Odprta znanost temelji na prostem dostopu do znanstvenih publikacij, raziskovalnih podatkov, metod in orodij, financiranih z javnimi sredstvi. Njena temeljna načela so transparentnost, ponovljivost in sodelovanje, kar omogoča hitrejši napredek znanosti ter večjo vključenost širše družbe. NUK ima pri tem pomembno vlogo pri izobraževanju, upravljanju trajnih zbirk in razvijanju storitev, ki raziskovalcem in javnosti omogočajo dostop do zanesljivih virov.

Pristop Republike Slovenije k področju je opredeljen v Zakonu o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti, razdelan v Akcijskem načrtu za odprto znanost in implementiran prek projekta Spoznaj, v katerem NUK ne sodeluje.

Raziskovalne in razvojne prioritete NUK na področju odprte znanosti:

- **Prehod na vzdržne modele znanstvenega objavljanja**
Raziskave in razvoj storitev, ki podpirajo odprti dostop, zlasti v povezavi z dolgoročno finančno vzdržnostjo, kakovostjo objav ter vlogo knjižnic kot založnikov in skrbnikov odprtih platform.
- **Nadaljevanje in nadgradnja projektov v podporo nacionalnim strategijam**
Nadaljevanje projektov, kot je Spoznaj, ter razvoj novih orodij in storitev, ki uresničujejo cilje Akcijskega načrta za odprto znanost. To vključuje podporo raziskovalcem pri upravljanju raziskovalnih podatkov, odprtih recenzijah ter usposabljanju na področju odprte znanosti.
- **Razvoj infrastrukture za odprto znanost**
Graditev in integracija nacionalnih repozitorijev, podatkovnih arhivov in interoperabilnih sistemov, ki omogočajo dolgoročno hrambo, iskanje in ponovno uporabo raziskovalnih izsledkov. Nacionalna knjižnica lahko prevzame vlogo osrednjega vozlišča, ki povezuje raziskovalne ustanove, založnike in uporabnike.

4.6 Trajnostno delovanje knjižnic

Trajnostno delovanje knjižnic pomeni, da knjižnice v svoje poslovanje in programe vključijo **okoljske, družbene in gospodarske vidike trajnosti**. Zato govorimo, da izhaja iz treh stebrov, ki so obravnavani celostno in z jasno zastavljeno agendo. Trajnostno delovanje knjižnic ni samo trend, ampak temeljni princip, ki knjižnice postavlja kot ključne akterje pri graditvi boljše prihodnosti za vse. S tem pristopom knjižnica postane center, ki aktivno prispeva k dobrobiti družbe in okolja.

Cilji trajnostnega razvoja (SDG) in okoljski, socialni in upravljalški cilji Združenih narodov (ESG) sta medsebojno povezana koncepta, njun cilj je spodbujati trajnostni razvoj in odgovorne poslovne prakse. Skupnost se vedno bolj zaveda njunega pomena, organizacije pa ju vključujejo v svoje poslovanje, da bi izboljšale svoje delovanje.

Trajnostna usmeritev za NUK pomeni soodgovorno sprejemanje ukrepov za vključevanje vseh, upoštevanje okoljske problematike in skrb za kulturno dediščino za vse nas.

Integriteta in trajnost v kontekstu skrbi za okolje pomeni zavezanost etičnim načelom in preglednim dejanjem kot temeljnimi elementom za doseganje ekološke in družbene blaginje.

NUK pri svojem raziskovalnem delu zastavlja vprašanja, kot so → Ali je raziskava pregledna? Ali so podatki zanesljivi? Ali so zaključki utemeljeni z dokazi?

Ker je Univerza v Ljubljani sprejela Kodeks etike za raziskovalce UL, s katerim je postavila temelje etičnega ravnanja njihovem raziskovalnemu delovanju, bo tudi NUK sledil temu Kodeksu.

V okviru razvoja trajnostnega delovanja knjižnic bo pripravljen **Program NUK zelena knjižnica**, ki bo vključeval pregled obstoječih trajnostnih praks v Narodni in univerzitetni knjižnici ter analizo uveljavljenih strategij na področju trajnostnega razvoja knjižnic. Na podlagi tega bo preučena tudi možnost njihove implementacije v delo, ki izhaja iz dokumentov Smernice IFLA¹⁸ za zelene knjižnice, Ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov¹⁹ in priporočil Unesca.²⁰

Posebna pozornost bo namenjena definiranju ekološkega odtisa knjižnice in njegovih vplivov ter oblikovanju konkretnih meril za trajnostnost v knjižnicah.

NUK bo s programom preveril tudi načine zagotavljanja trajnostnih knjižničnih storitev, pri čemer je ključnega pomena, da so informacije in veščine za njihovo uporabo dostopne vsem. Prav s tem knjižnice v digitalni dobi ostajajo ene izmed najpomembnejših ustanov za celotno družbo.

¹⁸ Spletna stran: https://www.ifla.org/wp-content/uploads/GuidelinesGreenLibs_draft_3.15-rev-PH.pdf?fbclid=IwY2xjawIzweRleHRuA2FlbQlxMAABHXJYWyn8C1en8fInAzBJAmyEh7yWe6WDKi5ojk7USn3frknKIFXVwoCVxw_aem_Qt0n4hbmamptsUaoHsBn_A na dan 30. 10. 2025

¹⁹ Spletna stran: https://unis.unvienna.org/unis/sl/topics/sustainable_development_goals.html na dan 30. 10. 2025

²⁰ Spletna stran UNESCO: <https://www.unesco.org/en/sdgs> na dan 16. 9. 2025

5| PREDVIDENI UKREPI IN AKTIVNOSTI ZA SPODBUJANJE IN RAZVOJ RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

V skladu s strateškim načrtom 2025–2029, analizo stanja in izsledki ankete bo NUK z namenom spodbujanja in razvoja raziskovalne dejavnosti sprejel naslednje ukrepe:

1. *Ureditev pravnoformalne podlage za raziskovalno dejavnost*

Za uspešno izvajanje in razvoj raziskovalne dejavnosti v NUK je potrebno posodobiti ter uskladiti dokumente, ki opredeljujejo pogoje, postopke in podporne mehanizme za znanstvenoraziskovalno delo, kar v prejšnjem strateškem obdobju ni bilo realizirano.

Aktivnosti:

- Prenova Pravilnika o projektih (2023), ki trenutno ureja le projektno dejavnost in ne pokriva celotne raziskovalne in razvojne dejavnosti knjižnice.
- Posodobitev internega *Pravilnika o postopku za izvolitev raziskovalcev v raziskovalni naziv* (št. 007-5/2011) v skladu z *Aktom o raziskovalnih nazivih* Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost (ARIS) (Uradni list, št. 92/24), ki bo 9. 5. 2026 nadomestil obstoječi Pravilnik o raziskovalnih nazivih (Uradni List RS, št. 126/08, 41/09, 55/11, 80/12, 4/13, 5/17, 31/17, 7/19, 186/21).
- Vzpostavitev notranjih postopkov za prijavo, izvajanje in spremljanje raziskovalnih projektov v skladu z nacionalno in evropsko zakonodajo.

2. *Kadrovski razvoj in krepitev raziskovalnih kompetenc*

Za spodbujanje strokovnega in raziskovalnega razvoja zaposlenih je treba sistematično krepiti znanje in kompetence raziskovalcev. Zaposleni kot ključne ovire za aktivnejše vključevanje v raziskovalno dejavnost navajajo pomanjkanje časa, sredstev in ustreznega znanja. Zato je treba oblikovati ukrepe, ki bodo podprli njihovo strokovno rast, omogočili mentorstvo mlajšim raziskovalcem ter zagotovili spodbude za dosežke.

Aktivnosti:

- Izvajanje programa stalnega strokovnega izobraževanja in usposabljanja ter spodbujanje udeležbe na domačih in mednarodnih strokovnih konferencah.
- Vzpostavitev mentorskega sistema za mlade raziskovalce ter okrepitev sodelovanja in povezovanja s fakultetami.
- Uvedba internih spodbud za raziskovalne dosežke (npr. nagrade, priznanja, možnost delne razbremenitve).
- Podpora raziskovalcem pri postopkih izvolitve v nazive.
- Plačilo šolnine za doktorski študij in odobritev študijskega dopusta.

3. *Strateško povezovanje z zunanjimi ustanovami, ki se ukvarjajo s sorodno problematiko*

Raziskovalci, vključeni v raziskovalno skupino NUK, so se večinoma posvečali raziskavam na svojih ožjih znanstvenoraziskovalnih področjih. Za okrepitev raziskovalne dejavnosti bo NUK spodbujal strateško povezovanje z zunanjimi ustanovami doma in v tujini ter načrtovanje usmerjenih raziskav na podlagi potreb stroke.

Aktivnosti:

- Aktivno vključevanje v nacionalne raziskovalne mreže in konzorcije na področju bibliotekarstva, informacijskih ved in digitalne humanistike.
- Razvoj partnerstev s tujimi knjižnicami, raziskovalnimi ustanovami in univerzami za izvajanje skupnih projektov.

- Priprava in prijava skupnih projektov na razpise ARIS, EU in drugih financiranj.
- Aktivno sodelovanje z Oddelkom za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani tudi prek mentorstev študentov bibliotekarstva. Povezava NUK z drugimi oddelki UL FF ter drugimi fakultetami UL in UM.

4. Zvišanje števila raziskovalnih projektov in okrepitev pridobljenih sredstev

Za dolgoročen razvoj raziskovalne dejavnosti je ključno povečati število raziskovalnih projektov, v katere je NUK vključen kot nosilec ali partner. S tem se krepi raziskovalna odličnost, prepoznavnost v stroki in mednarodnem prostoru ter hkrati povečuje finančna podpora za raziskave. Dosedanja vključenost v projekte je omejena, zato je treba okrepiti sistematično prijavljanje na nacionalne (ARIS, MK) in mednarodne razpise (Horizon Europe, Erasmus+, CEF idr.).

Aktivnosti:

- Vzpostavitev podpornega sistema za prijavo raziskovalnih projektov (raziskovalna pisarna, administrativna in pravna pomoč).
- Identifikacija primernih razpisov in pravočasna priprava prijav.
- Usposabljanje raziskovalcev za pripravo projektnih prijav (delavnice, mentorstva).
- Aktivno iskanje partnerjev za skupne projekte doma in v tujini.

Uvedba internih spodbud za prijavljanje na projekte (delovni čas za pripravo prijav, nagrada za uspešno pridobljene projekte).

5. Povečanje števila in kakovosti znanstvenih objav

Za krepitev raziskovalne odličnosti in prepoznavnosti NUK v nacionalnem in mednarodnem prostoru je treba povečati obseg ter kakovost znanstvenih objav zaposlenih raziskovalcev. Trenutno je število objav omejeno. Več znanstvenih objav bo prispevalo k uveljavitvi NUK kot raziskovalne ustanove ter omogočilo prenos znanja v širšo strokovno skupnost.

Aktivnosti

- Spodbujanje objavljanja v revijah z mednarodno prepoznavnostjo (WoS, Scopus).
- Uvedba internih spodbud za objave v visoko rangiranih revijah.
- Spodbujanje objavljanja v odprtem dostopu in vključevanje v repozitorije.
- Povečanje števila uredniških sodelovanj zaposlenih v domačih in tujih revijah.

Ključni kazalniki:

- Sprejet prenovljen Pravilnik o projektih v letu 2026.
- Sprejet posodobljen Pravilnik o izvolitvah v raziskovalne nazive v skladu z aktom ARIS v letu 2026.
- Višja citiranost in vrednotenje bibliografskih kazalnikov raziskovalne uspešnosti po metodologiji ARIS za raziskovalno skupino NUK.
- 5–10-odstotno letno povišanje sredstev, pridobljenih na razpisu ARIS in drugje, od 2025 do 2029.
- Postopno povečanje števila raziskovalnih projektov in finančnih sredstev za 30 % do leta 2029.